

Міфи про Геракла

Поетизація в образі Геракла: могутності і мужності, що покликані на боротьбу зі злом

Повторення

- **Актуалізація понять:**

Міфологія – а) сукупність міфів якого-небудь народу;
б) наука, що вивчає міфи.

Міфічний – казковий, фантастичний, вигаданий.

Зміст міфу про Прометея

1. Чому Прометей захищав смертних людей? Яким був його характер за уявою давніх греків?
2. Як Прометею вдалося викрасти вогонь з Олімпу? Як зажили прості смертні, коли Прометей приніс вогонь на землю?
3. Як Зевс покарав Прометея?
4. Чому Зевс не знищив Прометея взагалі?
5. Що примусило Прометея розкрити таємницю Зевсові?
6. Хто і як звільнив Прометея від страшних мук?
7. Хто з героїв викликав більшу повагу – Зевс чи Прометей?

Висновки

- Прометей підняв бунт проти богів, щоб удосконалити життя “вогнем” цивілізації. Велич Прометеєвого подвигу полягає в служінні людям та незалежності духу героя.
- Порівнюючи богів та героїв ми можемо зробити висновки про моральні цінності давніх людей. Вони майже не відрізняються від сучасних. Завжди людям подобалися вірність, чесність, справедливість, винахідливість, щирість, вдячність. Тому улюбленими міфологічними героями досі залишаються Прометей, Геракл, бог-коваль Гефест та подібні. Вони викликають більшу симпатію, ніж жорстокий Зевс, а вірна жінка Пенелопа подобається більше, ніж мстива Гера.

Геракл – один з найулюбленіших героїв давніх греків

- Як ви вже знаєте, Прометея від його страждань звільнив Геракл, і це сталося не випадково. Для греків боги та герої міфів, ніби герої сучасних творів, поділяються на позитивних та негативних залежно від ставлення до людей. Тому зрозуміло, що “добрі” боги чи герої викликають вдячність та пошану. Одним з таких напівбогів був Геракл.

“Народження героя” (переказ)

Геракл народився у семибрамних Фівах. Його батьками вважали Амфітріона і Алкмену. Насправді батьком Геракла був Зевс, якій під виглядом Амфітріона прогостив у Алкмени три дні і три ночі, перетворивши їх на одну добу, поки Амфітріон був на полюванні. Подружжю й на думку не спало якесь ошуканство чи зрада.

У Зевса було багато дітей від смертних жінок, але улюбленим став Геракл. Усі олімпійські боги знали новину про Геракла, зокрема й мстива Гера, яка зненавиділа Геракла ще до його народження. Даремно на угоду Гері Зевс назвав сина Гераклом, що означає “уславлений Герою”. За допомогою богині ошуканства Ати Гера змусила Зевса запрягнутися, що народжений сьогодні хлопчик буде володарювати над усім Аргосом і усіма Персеїдами. Гера ж зробила так, що першим у той день народився кволий недоношений Еврісфей, син царя Мікен. Зевс скинув Ату з Олімпу, й зараз вона засліплює людям очі і розум.

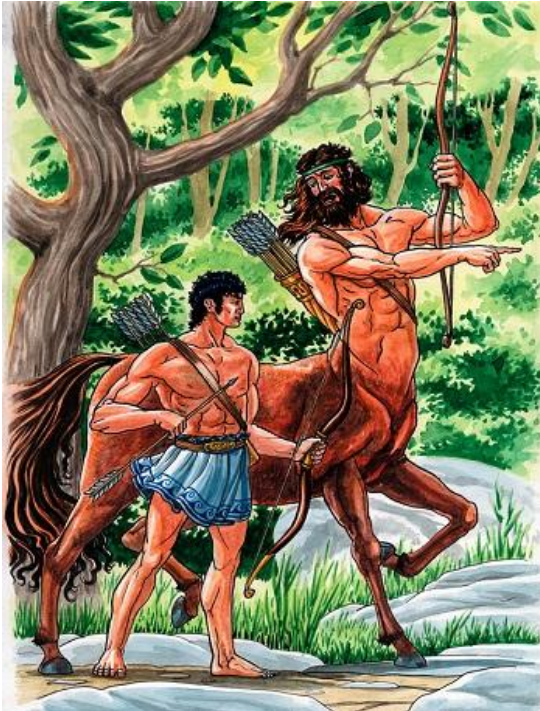
Хлопчик в образі
Геркулеса, якій
душить змію.
Пароський мармур.
Друга половина II в.
н. е.

Зевс не порушив клятви, і Еврісфей мав володарювати над Аргосом і Персеїдами, а Геракл – підкорятися недолугому нікчемі Еврісфею. Правда, Зевс доручив Афіні Палладі опікуватися сином, а Гераклу надав могутнє здоров'я і божественну снагу.

Гера ж наслала на немовля двох великих отруйних змій. Вночі змії проповзли до Гераклового ліжка, за яке йому слугував щит Амфітріона, та хлопчик задушив їх маленькими, але вже міцними рученятами.

Сліпий віщун Тіресій пояснив батькам, що Геракл буде великим героєм.

“Герakлова юність” (текст твору)

Геракл і кентавр
Хірон, книжкова
ілюстрація

Розумний Амфітріон вирішив дати хлопцеві освіту, гідну героя. З різних грецьких міст були запрошені до Геракла найвидатніші знавці. Евбейський володар Евріт, найкращий стрілець, вчив Геракла стріляти з лука; Зевсів син Кастор, один із братів Діоскурів, вчив носити важку зброю, битися нею та шикувати фаланги до битви; Гермесів син Автолік, дід хитруна Одісея, вчив, як перемагати в двобої; від мудрого кентавра Хірона хлопець дізнався, яке зілля цілюще та як по зірках знаходити правильну путь. А сам Амфітріон, неперевершений їздець, учив Геракла мчати на бойовій колісниці і спритно правити кіньми.

Кмітливий, вправний і дужий, Геракл напрочуд швидко перевершив усіх своїх учителів.

Тільки із співами щось було негаразд.

Геракл вбиває Ліна

Грати на кіфарі та співати навчав його Лін, брат знаменитого співця Орфея. Вимогливий, суворий Лін якось спересердя вдарив Геракла. Вмить спалахнувши, хлопець жбурнув кіфару в голову своєму вчителю, та ще з такою силою, що той упав неживий. Геракла притягли до суду, а хлопець нагадав суддям закон мудрого Радаманта: не можна карати того, хто відповів ударом на несправедливий удар. І судді виправдали Геракла.

Побоюючись, щоб хлопець ще чогось не накоїв, Амфітріон послав його в гори до пастухів, що пасли на полонині великі отари. Тут, на привіллі, Геракл ріс і вбивався в силу, наче молодий дубок.

Він вигнався високий, дужий і гарний — справжній син всемогутнього Зевса. Його рука ніколи не хибила, чи метав він важкий спис, чи стріляв із великого лука. А коли йому виповнилося вісімнадцять років, уже ніхто з-поміж смертних людей не міг здолати його в борні, в перегонах чи в інших змаганнях.

Подвиги Геракла

Чому Геракл був змушений робити подвиги?

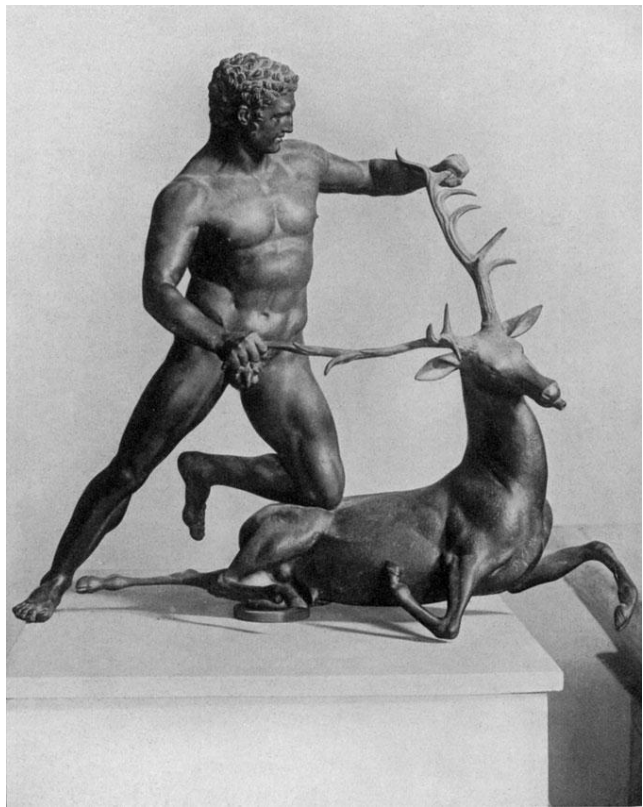

1. Вбив німейського лева.

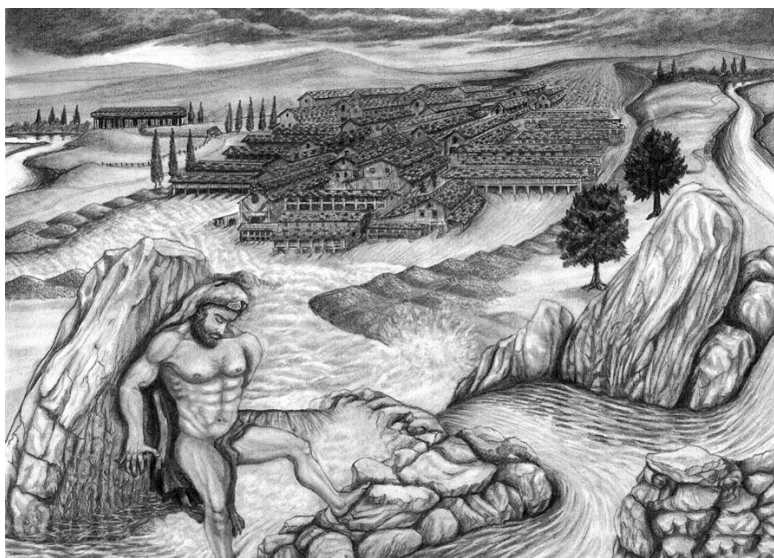

2. Знищив лернейську ідру.

3. Здобув керінейську лань.

4. Приніс до Мікен ерімантського вепра

5. Очистив Авгієви стайні

6. Прогнав стімфалійських птахів.

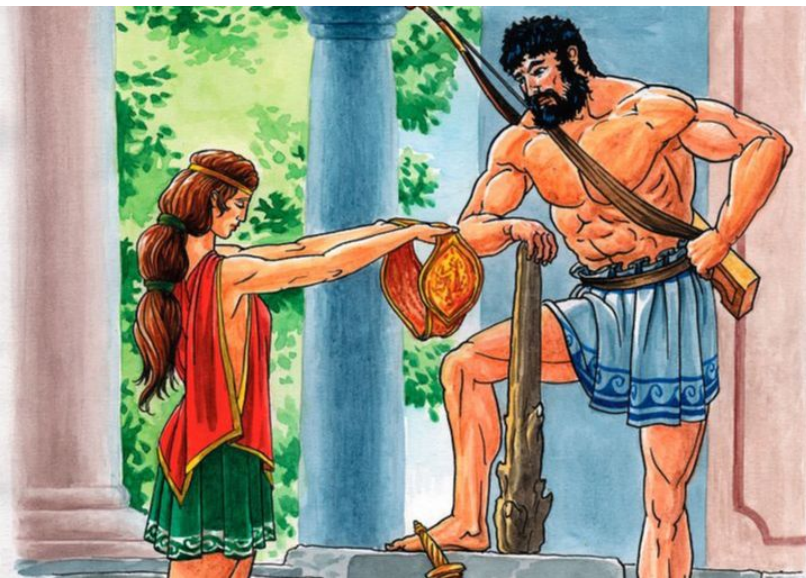

7. Приборкав критського бика.

8. Привіз до Мікен коней
Діомеда.

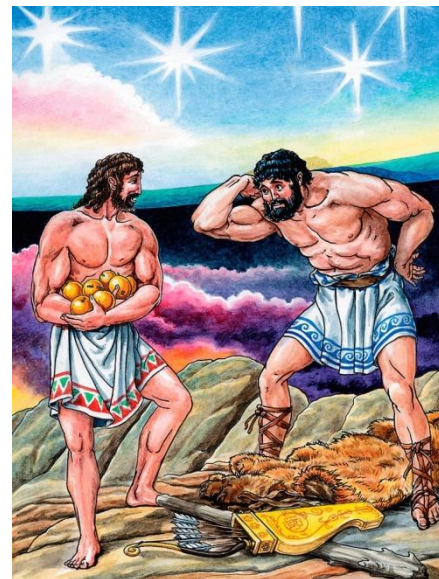

9. Здобуває пояс Іпполіти.

10. Вкрав корів Геріона

**11. Приніс Еврісфею
золоті яблука Гесперід**

**12. Привів з царства Аїда пса
Кербера**

- Чи є у Гераклових подвигах якась користь?
- Чи завжди герой вчиняє справедливо?
- Коли він проявляє найбільшу винахідливість?

Подвиг	Чи приносить користь	За чиєю допомогою здійснений
1. Вбив німейського лева	Так. Лев знищував все навколо міста Німеї.	Впорався самотужки
2. Знищив лернейську гідру	Так. Гідра нападала на людей, знищувала стада.	Юнак Іолай припікав гідрі шиї на місці стятих голів, щоб вони не виростили знов.

3. Здобув керінейську лань	Ні. Лань належала Артеміді, Еврісфей на неї майже не глянув.	Впорався самотужки
4. Приніс до Мікен ерімантського вепра	Так. Вепр знищував селянські посіви, роздирав свійських тварин, а часом навіть людей.	Впорався самотужки
5. Очистив Авгієви стайні	Так. Бридкий сморід від царських стаєнь линув аж до навколишніх сіл, отруюючи людям повітря й життя.	Впорався самотужки
6. Прогнав стімфалійських птахів	Так. Птахи вбивали тварин і людей, бо жили тільки м'ясом. Були то птахи Арея, грізного бога війни.	Допомогла Афіна Паллада: дала тимпани (ударні музичні інструменти)

7. Приборкав критського бика	Так. Бик оскаженів і все знищував.	Впорався самотужки
8. Привіз до Мікен коней Діомеда	Так. Коні були небезпечними, бо їли м'ясо, зокрема й людське. Вони зникли, відігнані у гори.	Допоміг невеликий гурт охочих
9. Здобув пояс Іпполіти	Ні. Це забаганка Адмети, доньки Еврісфея.	Допомагали вірні, хоробрі супутники, зокрема й Тесей.
10. Вкрав корів Геріона	Ні. Корови не були використані у господарстві Еврісфея.	Впорався самотужки, але дістатися Еріфеї йому допоміг Геліос-Сонце.

11. Приніс Еврісфею золоті яблука Гесперід	Ні. Еврісфею вони пекли руки й були передані Афіною до саду Гесперід.	Здобув за допомогою Атланта
12. Привів до Мікен з царства Аїда пса Кербера	Ні. Тільки налякав мікенців.	Впорався самотужки

Геракл був одним з найулюбленіших героїв стародавніх греків насамперед тому, що більшість його подвигів була спрямована на допомогу та користь людям. Так, іноді він діяв, з точки зору сучасної людини, несправедливо: повбивав багато амазонок, вкрав чужих корів і вбив їхнього власника, смертельно поранив кентавра Хірона, але у давні часи люди цінили насамперед мужність, сміливість, відвертість, винахідливість, тому не засуджували суворо Геракла, який поводився як і всі люди: помилявся, дратувався, але й каявся, вибачався. До того ж Геракл був розумним, винахідливим – він не повівся на пропозицію Атланта й не залишився тримати довіку небесне склепіння.

Час отримати оцінку за набуті знання. Тести

1. Де народився Геракл?

А у Мікенах; Б в Афінах; В у семибрамних Фівах.

2. Чому подружжя не здогадалося, хто є насправді батьком дитини?

А Зевс затьмарив батькам розум; Б вдав з себе Амфітріона та перетворив три дні й три ночі на одну добу; В Алкмена не могла завагітніти, тому просила покровительства у Гери.

3. Чому Гера одразу зненавиділа Геракла?

А була дуже ревнивою; Б боялася, що Зевс її покине заради Алкмени; В Геракл міг її вбити.

4. Яким чином Гера спробувала вбити малюка?

А надіслала до нього Ату, яка повинна була задушити дитину;
Б за допомогою служниці Алкмени; В за допомогою двох отруйних змій.

5. Ім'я Геракл означає

А Той, кому мститься Гера; Б ушавлений Герою; В син Гери.

6. Чому Геракл був повинний служити Еврісфею?

А щоб здобути безсмертя; Б це була вимога Зевса; В це був вирок богів.

7. Зазвичай Еврісфей ховався від Геракла

А у діжці; Б у коморі; В у приміщенні охоронців палацу.

8. Який з подвигів Геракла Еврісфей йому не “зарахував”?

А здобуття поясу Іпполіти; Б очистку Авгієвих стаєнь;
В знищення лернейської гідри.

9. Навіщо Гераклу шкіра німейського лева?

А щоб лякати Еврісфея; Б вона захищає героя від стріл, бо є непробивною; В щоб підкреслити власну силу й сміливість.

10. Щоб очистити Авгієві стайні, Геракл проявив талант

А інженера; Б скотаря; В дипломата.

11. Хто з богів найчастіше допомагав Гераклу?

А сам Зевс; Б Аполлон; В Афіна Паллада.

12. Геракл загинув

А від меча; Б від списа; В від отрути.

Домашнє завдання

- 1. Відповісти на тестові запитання.**
- 2. Прочитати міфи про Геракла та Нарциса, стор. 20-25**